

Föreningslagen i korthet

- 20.1.2026 – Finlands Svenska 4H
- Sebastian Gripenberg

Föreningslagen

”Föreningslivets grundlag”

Viktigt att känna till för den som har ett styrelseuppdrag

Föreningslagen + föreningens stadgar = de viktigaste rättsnormerna för föreningen

Första föreningslagen redan 1919 – ny lag 1989. Mindre revideringar under årens lopp bl.a. 2010, 2016, 2023

I början var lagen relativt tydlig och klar – med åren har den blivit mer av ett lapptäcke

Föreningslagen – översikt

- 1 Kap. Allmänna stadganden
- 2 Kap. Bildande av föreningar
- **3 Kap. Medlemskap**
- **4 Kap. Beslutanderätt**
- **5 Kap. Beslutsfattande**
- **6 Kap. Förvaltning**
- 7 Kap. Upplösning
- 8 Kap. Upplösning genom domstolsbeslut
- 9 Kap. Anteckning i föreningsregistret
- 10 Kap. Oregistrerade föreningar
- 11 Kap. Särskilda stadganden
- 12 Kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

Medlemsförteckning

- 11 § (8.5.2020/336) Medlemsförteckning
  - Det ska föras en förteckning över medlemmarna i en förening. I förteckningen ska varje medlems fullständiga namn och hemort införas.
  - Föreningens medlemmar ska på begäran ges tillfälle att ta del av de uppgifter som nämns i 1 mom. En medlem som visar att hans eller hennes fördel som föreningsmedlem kräver det har rätt att se också andra uppgifter som antecknats i förteckningen. På utlämnande av uppgifter ur medlemsförteckningen tillämpas i övrigt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och dataskyddslagen (1050/2018).
  - Personuppgiftsansvarig för personuppgifterna i den förteckning som avses i 1 mom. är föreningen. För utförandet av den personuppgiftsansvariges uppgifter svarar i en registrerad förening styrelsen eller, om föreningen är oregistrerad, ordföranden, styrelseordföranden eller någon annan som sköter föreningens angelägenheter.

Medlemsförteckning

- Medlemsförteckning obligatorisk i alla föreningar. Logiskt: man måste kunna avgöra vem som är och inte är medlem i en viss förening med tanke på rättigheter och skyldigheter
  - Viktigaste rättigheten: rösträtt
  - Viktigaste skyldigheten: skyldighet att betala medlemsavgift
- Men, obs – lagen ger endast rätt att registrera fullständigt namn och hemort; för andra uppgifter krävs en annan laglig grund.
- GDPR som trädde i kraft 2018 medförde förändringar.
- Dataombudsmannens har publicerat en guide om GDPR och föreningsverksamhet
- **På styrelsens ansvar att sköts tillbörligt**

Medlemskap

- Uteslutning i praktiken mycket ovanligt av andra orsaker än obetalda medlemsavgifter
- ”Skada” brukar komma på tal när det uppstår konflikter inom en förening, men i praktiken måste det handla om någon typ av ekonomisk skada (el ”mätbar skada”)
- En förening får visserligen välja sina medlemmar (enligt vad stadgarna anger) men en medlem har rättigheter och medlemmar måste behandlas jämlikt
- Klokt att i stadgarna skriva att styrelsen har rätt att utesluta medlemmar åtminstone i fråga om sådana som inte betalat medlemsavgiften

Medlemskap

- En medlems rättigheter:
  - De rättigheter som nämns i stadgarna
  - Rätt att delta i beslutsfattandet
  - Uppnådda förmånar bevaras
  - Rätt till jämlik behandling
  - Rätt att kräva att föreningens möte sammankallas om så inte skett
  - Rätt att förbli medlem
  - Rätt att när som helst utträda ur föreningen
  - Rätt att göra initiativ
- En medlems skyldigheter:
  - Skyldig att betala de avgifter som föreningen kan bestämma om
  - Skyldig att inte inom eller utanför föreningen skada den
  - Skyldig att fullfölja sådana uppgifter som ev. omnämns i stadgarna

Beslutanderätt

- 17 § (8.7.2022/663) Medlemmarnas beslutanderätt
  - Medlemmarna utövar sin beslutanderätt vid föreningsmötet.
  - Styrelsen eller föreningsmötet kan besluta att deltagande i ett i 1 mom. avsett föreningsmöte också får ske så att en medlem under mötet fullt ut kan utöva sin beslutanderätt genom datakommunikation och med ett annat tekniskt hjälpmedel, om inte ordnandet av ett sådant möte begränsas eller förbjuds i stadgarna.
  - Styrelsen eller föreningsmötet kan även besluta att föreningsmötet ordnas utan mötesplats på så sätt att medlemmarna under mötet utövar sin beslutanderätt enligt 1 mom. i realtid genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel. En förutsättning är att föreningsmötet enligt stadgarna ska eller kan ordnas på detta sätt.
  - Styrelsen eller föreningsmötet kan besluta att deltagande i föreningsmötet utöver vad som föreskrivs i 1–3 mom. får ske per post eller genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel före eller under föreningsmötet, om inte tillhandahållande av en sådan metod för deltagande begränsas eller förbjuds i stadgarna. Styrelsen eller föreningsmötet kan besluta att endast en del av medlemmarnas rättigheter kan utövas genom den metod för deltagande som avses i detta moment och att rätten kan utövas endast på det sätt som styrelsen eller mötet beslutar, om inte något annat bestäms i stadgarna. Om föreningens egentliga syfte är att påverka politiska angelägenheter, gäller sådan deltaganderätt endast under själva mötet.
  - En ytterligare förutsättning för att ett möte som avses i 2 och 3 mom. och en möjlighet till deltagande som avses i 4 mom. ska kunna ordnas är att rätten att delta och rösträkningens riktighet kan kontrolleras på ett sätt som kan jämföras med förfarandena vid ett föreningsmöte som avses i 1 mom. Endast de som har utövat sin rösträtt före mötet eller som kan utöva sin rösträtt under mötet betraktas som deltagare i mötet.
  - I stadgarna kan det bestämmas att medlemmarna i frågor som särskilt nämns i stadgarna utövar sin beslutanderätt vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation och med ett tekniskt hjälpmedel utan att komma samman till möte. Av de frågor som nämns i 23 § 1 mom. får bestämmelsen dock endast gälla val av styrelse eller styrelsemedlemmar. (3.2.2023/135)
  - Om medlemmarna är enhälliga, får de besluta att beslut i en fråga som ska avgöras vid föreningsmöte fattas utan att ett möte hålls. Beslutet ska fattas skriftligen, dateras och verifieras av samtliga föreningsmedlemmar. På ett skriftligt beslut tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om protokoll från föreningsmöte.

Beslutanderätt

- I klartext ges följande alternativ för att ordna beslutsfattandet:
  - Normalt föreningsmöte
  - Föreningsmöte med distansdeltagande
    - Förutsatt att det inte förbjuds i stadgarna – en fysisk mötesplats måste ändå finnas – men nyhet är att distansdeltagandet inte skilt måste vara tillåtet enligt stadgarna OCH förutsatt att rätten att delta i mötet och rösträkningens riktighet kan kontrolleras på ett sätt som motsvarar ett normalt möte
  - Helt virtuellt möte
    - Förutsatt att detta uttryckligen tillåts enligt stadgarna OCH förutsatt att rätten att delta i mötet och rösträkningens riktighet kan kontrolleras på ett sätt som motsvarar ett normalt möte
  - Beslut utan föreningsmöte
    - Ifall alla är enhälliga
    - Ett protokoll upprättas
    - Närmast tänkbart i föreningar med begränsad medlemskrets – men obs – förbund med några organisationsmedlemmar
- **Lönar sig att skriva stadgarna så att man inom föreningen har så många alternativ som möjligt.**

Beslutsfattande (föreningens möte)

- Det normala är att det är styrelsen som sammankallar föreningens möten.
- Möteskallelsen är mycket viktig – båda tidsfristen och formen för kallelsen (möjligt med många alternativ)
- Kallelse måste ske på det sätt som stadgarna föreskriver – föreningen kan inte improvisera alls.
- Man kan ha olika sätt att sammankalla föreningsmötet i stadgarna.
- För att föreningen ska kunna kräva förhandsanmälan måste detta nämnas i stadgarna.

Beslutsfattande

- 32 § Klanderbara beslut
  - En **föreningsmedlem, styrelsen och en styrelsemedlem** får genom en talan mot föreningen klandra ett föreningsbeslut **om beslutet inte har tillkommit i behörig ordning och felet har kunnat inverka på beslutets innehåll eller i övrigt på föreningsmedlemmarnas rätt eller om beslutet annars strider mot denna lag eller föreningens stadgar.** Rätt till klandertalan har inte den som vid mötet har medverkat till beslutet. (29.6.2016/497)
  - Talan ska väckas inom tre månader efter det att beslutet fattades eller, om beslutet har fattats vid särskilda omröstningstillfällen, per post, genom datakommunikation eller med något annat tekniskt hjälpmedel utan att medlemmarna kommit samman till möte, inom tre månader från den dag då beslutsprotokollet är daterat. **Om inte talan väcks inom föreskriven tid, ska beslutet anses som giltigt.** (16.7.2010/678)
  - Har föreningens styrelse väckt talan, skall ett föreningsmöte utan dröjsmål sammankallas för att utse en representant för att svara på föreningens vägnar.

Beslutsfattande

- Om beslutet inte har tillkommit i behörig ordning och felet har kunnat inverka på beslutets innehåll eller i övrigt på föreningsmedlemmarnas rätt eller om beslutet annars strider mot denna lag eller föreningens stadgar har medlemmar, styrelsen och styrelsemedlemmar rätt att väcka talan, dvs. stämma föreningen.
- Om det inte sker inom 3 månader ska beslutet anses som giltigt.
- Tröskeln att reagera är hög, man inleder inte så där bara en rättsprocess.
- Små fel, vilka förekommer, ska inte sänka skeppet.

Förvaltning (styrelsen)

- 35 § (16.7.2010/678) Styrelsen
  - En förening ska ha en styrelse med minst tre medlemmar. Styrelsen ska omsorgsfullt sköta föreningens angelägenheter i enlighet med lag samt föreningens stadgar och beslut. Styrelsen ska se till att bokföringen är lagenlig och att medelsförvaltningen är ordnad på ett tillförlitligt sätt. Styrelsen företräder föreningen.
  - Styrelsen ska ha en ordförande. Ordföranden får inte vara omyndig. De övriga styrelsemedlemmarna ska ha fyllt 15 år. Den som är försatt i konkurs får inte vara medlem av styrelsen.
  - Styrelseordföranden ska vara bosatt i Finland, om inte Patent- och registerstyrelsen beviljar dispens.
  - **Styrelsen kan enligt ett förfarande som den bestämmer fatta beslut utan att komma samman till möte, om inte något annat bestäms i stadgarna. Om beslutet fattas utan möte ska det registreras, verifieras och förvaras på ett tillförlitligt sätt. (3.2.2023/135)**

Förvaltning (styrelsen)

- 36 § De som får teckna föreningens namn
  - Styrelsens ordförande har rätt att teckna föreningens namn, om inte denna rätt har begränsats så som nämns i 3 mom.
  - I föreningens stadgar kan bestämmas att föreningens namn dessutom får tecknas av
    - 1) en eller flera styrelsemedlemmar,
    - 2) någon annan person på grund av hans ställning, eller av
    - 3) den som av styrelsen har fått en särskilt beviljad personlig rätt att teckna namnet.
  - Den som är omyndig eller försatt i konkurs kan inte företräda föreningen eller teckna dess namn. Rätten att teckna föreningens namn kan i stadgarna begränsas så att två eller flera endast tillsammans har rätt att teckna namnet. Andra begränsningar får inte införas i föreningsregistret.
  - En förenings namnteckning skall innehålla föreningens namn och namntecknarens eller namntecknarnas egenhändiga underskrift.
  - Stämning eller annan delgivning anses ha tillställts föreningen, när den har delgivits någon som har rätt att teckna föreningens namn ensam eller tillsammans med en annan.

Förvaltning (styrelsen)

- Eftersom de flesta myndighets och andra kontakter (avtal) i dagens läge undertecknas elektroniskt kan det vara svårt med flera namntecknare (suomi.fi / banker etc)
- Lättast att åtminstone alltid ordförande har ensam namnteckningsrätt
- OBS! I dagens läge också viktigt att se till att föreningens uppgifter i föreningsregistret alltid är uppdaterade.
  - Ex. bankernas kundkontroll
  - De som finns antecknade i föreningsregistret anses vara föreningens ”förmånstagare”

Förvaltning (styrelsen)

- 37 a § (3.2.2023/135) Bokföringsskyldighet och annan redovisningsskyldighet
  - Föreningens bokslut och verksamhetsberättelse ska upprättas i enlighet med bokföringslagen (1336/1997).
- Huvudregel – men i senaste ändringen av lagen ny modell för små föreningar

Förvaltning (styrelsen)

- Om understöd och andra inkomster som föreningen erhållit per räkenskapsperiod är högst 30 000 euro för både den avslutade räkenskapsperioden och den räkenskapsperioden som omedelbart föregår det och föreningen inte bedriver affärsverksamhet får föreningen i stället tillämpa reglerna i 37a§2-7mom.
- DVS: om föreningen under de två senaste räkenskapsperioderna per år haft högst 30 000€ i intäkter får de lättare bestämmelserna tillämpas.

Förvaltning (styrelsen)

- Syftet med den bokföring som avses i 2–7 mom. är att hålla föreningens inkomster, utgifter, tillgångar och skulder (transaktioner) åtskilda så att medlemmarna samt understödsgivarna och myndigheterna kan övervaka ekonomin på det sätt som skötseln av deras uppgifter förutsätter.
- Transaktionerna ska bokföras enligt kassapprincipen, i kronologisk ordning och utan ogrundat dröjsmål. Av alla transaktioner ska framgå deras innehåll och tidpunkt. Dessutom ska det fortlöpande föras en uppdaterad förteckning över föreningens tillgångar och skulder samt ses till att bokföringen ger de uppgifter som behövs för fullgörande av eventuell skattskyldighet.
- Fakturor, kvitton och annat bokföringsmaterial som gäller transaktionerna ska förvaras så att sambandet mellan en bokföringsanteckning och en transaktion vid behov kan utredas utan svårighet. Om ett verifikat utfärdat av en utomstående inte kan fås som grund för anteckningen, verifieras anteckningen med hjälp av en skriftlig utredning. Bokföringen och det material som gäller transaktionerna ska förvaras i sex år efter det kalenderår som de gäller.
- En föreningsmedlem har rätt att på begäran få tillgång till bokföringen en gång för varje avslutad kalendermånad, och uppgifterna ska senast två veckor efter begäran hållas framlagda under minst två veckor. Om det i stadgarna bestäms att bokföringen ska hållas framlagd mer sällan, en längre tid efter begäran eller under en kortare tid, ska en årskalkyl över verksamheten upprättas för räkenskapsperioden och läggas fram för medlemmarna inom sex månader från räkenskapsperiodens utgång. Föreningsmötet kan dessutom utan att ändra stadgarna besluta att bokföringen ska hållas framlagd och att en årskalkyl ska upprättas i enlighet med vad som senast nämns i detta moment genom ett beslut på vilket tillämpas de krav på majoritet och möteskallelse som gäller ändring av stadgar.
- Närmare bestämmelser om hur bokföringen ska ordnas och vad den ska innehålla samt om scheman och om årskalkylen utfärdas genom förordning av statsrådet.

Förvaltning (revision/verksamhetsgranskning)

- 38 § (18.9.2015/1210) Revision
- I fråga om revision av en förening gäller vad som föreskrivs i denna lag och i revisionslagen (1141/2015).
- Tröskelvärden:
  - Omsättning eller motsvarande intäkt över 200 000€
  - Balansen är över 100 000€
  - I genomsnitt fler än tre anställda
- Bidragsgivare kan också förutsätta (auktoriserad) revision
- Om inga sådana krav och tröskelvärdena underskrids => **verksamhetsgranskning.**

Förvaltning (revision/verksamhetsgranskning)

- 38 a § (16.7.2010/678) Verksamhetsgranskning
  - En förening ska ha verksamhetsgranskare, om den inte har revisorer. Om det endast väljs en verksamhetsgranskare, ska det dessutom utses en suppleant och på denne ska bestämmelserna om verksamhetsgranskare tillämpas.
  - Verksamhetsgranskaren ska vara en fysisk person. Han eller hon ska ha den ekonomiska och juridiska sakkunskap som med hänsyn till föreningens verksamhet behövs för uppgiften. Verksamhetsgranskaren får inte vara omyndig, försatt i konkurs eller ha begränsad handlingsbehörighet. Verksamhetsgranskaren ska vara oberoende vid utförandet av verksamhetsgranskning.
  - Om det inte har valts någon verksamhetsgranskare i enlighet med denna lag eller föreningens stadgar, ska regionförvaltningsverket på anmälan förordna en verksamhetsgranskare med iakttagande på motsvarande sätt av det som i 2 kap. 8 § 3 och 4 mom. i revisionslagen föreskrivs om förordnande av revisor. (18.9.2015/1210)
  - Verksamhetsgranskaren ska granska föreningens ekonomi och förvaltning i den omfattning som föreningens verksamhet förutsätter och lämna en skriftlig verksamhetsgranskningsberättelse till det föreningsmöte eller fullmäktigemöte som beslutar om bokslutet. Om det vid granskningen framkommer att föreningen har orsakats skada eller att det har brutits mot denna lag eller föreningens stadgar, ska det nämnas i granskningsberättelsen.
  - I fråga om föreningsstyrelsens skyldigheter att bistå verksamhetsgranskarna och i fråga om verksamhetsgranskarnas tystnadsplikt och närvaro vid möten tillämpas bestämmelserna om revisor i 3 kap. 9 och 10 § samt 4 kap. 8 § i revisionslagen. (18.9.2015/1210)

Förvaltning (revision/verksamhetsgranskning)

- Man måste ha det antal verksamhetsgranskare och suppleanter som stadgarna förutsätter – men det räcker att ha 1+1 – notera ifall ni ändrar stadgarna
  - Dvs. man kan inte fritt välja antalet utan måste följa stadgarnas krav
- Om stadgarna inte har ändrats efter 1.9.2010 och det i stadgarna står revisor och man inte uppfyller kraven på revision får man välja det antal verksamhetsgranskare och suppleanter som det står revisorer